

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. שנים אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיטתו פסולה.....1
- ב. השוחט לשום הרים לשום גבעות לשום נהרות לשום מדברות לשום חמה ולבנה לשום כוכבים ומזלות לשום מיכאל השר הגדול לשום שילשול קטן הרי אלו זבחי מתים אמר אביי לא קשיא הא דאמר להר הא דאמר לגדא דהר2
- ג. היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת כוכבים כיון ששחט בה סימן אחד אסרה סבר לה כי הא דאמר עולא אמר ר' יוחנן אף על פי שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה עשה בה מעשה אסרה.....4
- ד. השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים הייב שלש חטאות.....5
- ה. אלא באומר בגמר זביחה הוא עובדה.....6
- ו. אין אדם אוסר דבר שאין שלו.....7

דף מ.

א. שנים אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיטתו פסולה

שנים אוחזין¹ בסכין ושוחטין, בין שאוחזין בסכין אחד בין שכל אחד סכינו בידו, אחד לשם אחד מאלו הפוסלים השחיטה כגון הרים וגבעות שהתבאר לעיל דף לט: לרפואה וכיוצא, ואחד לשם שחיטה כשירה, דינו כאלו שחטה הפוסל לבדו, וכל שכן אם אחד שחטו לשם עבודה זרה ממש.

ולפיכך אם השוחט לשם דברי הפוסלים משום ע"ז שחט בהמת ישראל חבירו מותרת אפילו באכילה, דגדולה חזקה דהשוחט זה שעמד בה עד הנה, ולא מפקינן ליה מחזקת יהדות, ותלינן שלא היה לבו לעבודה זרה, ולא אמר

¹ שו"ע ונ"ב יו"ד ה ג שמ"ח ד טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בן כי אם לצער חבירו בעל הבהמה שיסבור שאסור בהמתו כמו שיבואר להלן דף מא. בעזחי"ת.

אך אם השוחט לשם ע"ז הוא ישראל ששחט בהמת כותי או מומר², או כותי ששחט בהמת ישראל, או בהמת כותי, וחישב בה השוחט לעבודה זרה, הרי זה אסורה בהנאה, שודאי אינו לצער הוא שהרי אין חבירו מצטער בזה וכן הדין מטעם זה אם הוא ישראל מומר ושחיטתו פסולה, ואסורה בהנאה.

ואפילו טייע הפוסל סיוע שאין בו ממש, אסרה³.

ואם יש לו חלק בה, לכמה שיטות אסור בהנאה, כמבואר להלן דף מא. ויש מתירים⁴, ויש להחמיר לאוסרה באכילה.

ב. השוחט לשום הרים לשום גבעות לשום נהרות לשום מדברות לשום חמה ולבנה לשום כוכבים ומזלות לשום מיכאל השר הגדול לשום שילשול קטן הרי אלז זבחי מתים אמר אביי לא קשיא הא דאמר להר הא דאמר לגדא דהר

כבר התבאר במסכת ע"ז דף נד. שהשוחט לשם⁵ הרים וגבעות, לשם חמה ולבנה כוכבים ומזלות ימים ונהרות, לשם בעלי חיים, אם נתכוין לעבוד

² עיין שמ"ח שם יא שכתב נראה לענ"ד היכא שישראל שוחט לעבודה זרה בהמת מומר או של כותי, אף על גב דאפשר גם כן לומר לצעורי קמכוין, שלא יוכל למכרה לישראל, מכל מקום אסורה בהנאה, דדלמא לא אמרינן לצעורי כי אם משום דאין דרך להזיק לאחרים, וגם מפסיד לה לגמרי לבעליו, אבל הכא יש לומר דסבר דניחא לבעליו בהכי, גם אין היזק כל כך.

ונראה לי דכל ענין לצעורי קמכוין מסעיף ט' ואילך הוא לפי ראות עיני המורה אי איכא למימר דמכוין לצעורי או לא:

³ ולא דמי למ"ש סימן ב' סעיף כ"ז להקל, גבי כשר ופסול ששחטו יחד דהכא בשחיטת ע"ז אוסר אפילו במעשה כל דהו שאינו מעשה טריפה.

⁴ דעת הרא"ש כדלהלן דף מא. שנבי שוחט לע"ז סבירא ליה דאפילו שותף אינו אוסר דבר שאינו שלו שאין מכוין אלא לצערו, וגבי ע"ז אין שייך לגזור שמא יבאו להתיר שחוט לע"ז, דהכל יודעין דזבחי מתים אסור בהנאה. לבוש ה סעי' ג ועיין מ"ז שם ז ועיין ש"ך שם י שכתבו סברא אחרת דהכא כיון שלא שייך למימר שמכוין לשם מצוה ודאי לצעורי מכוין לדעת הרא"ש משא"כ בשוחט לשם קדשים

⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד ד ו ושמלה חדשה שם יב יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הדבר ההיא בשחיטה זו הרי זה תקרובת עבודה זרה⁶ דאורייתא ואסורה בהנאה.

ואף על גב דהנעבד עצמו לא נאסר כאן, משום דמחובר ובעל חי לא נאסר בנעבד, וחמה ולבנה וכוכבים ומזלות מחוברין בגלגלים, מכל מקום כיון שעובדיהן במיתה, שמע מינה דמקרו עבודה זרה, והמקריב להם מקריב לעבודה זרה, אלא דגזרת הכתוב הוא שלא יאסרו.

ואם אינו מכויין כי אם לרפואה או משום כשפים, וכדומה לשאר דברי הבאי, ואין כוונתו שמכבד את ההר או החמה בשחיטה זו ששוחט לשמה שעל ידי זה יבא לו איזה רפואה, רק כוונתו שעל ידי שחיטה זו לשמה מכריח אותו לאיזה ענין ברפואתו וכדומה לזה, הרי זה אסורה באכילה מדרבנן, גזרה משום תקרובת ממש, ולא אסורה בהנאה, דכיון דהנעבד לא נאסר, אינו נראה לגמרי כשוחט לעבודה זרה.

והוא הדין שוחט למחובר ולבעלי חיים שלו הדין כן, דהא טעמא משום דהנעבד לא נאסר איכא היכרא ולא אתי לאחלופי בתקרובת ממש

שחט לשם שר של אחד מאלו, שכל אחד מאלו יש לו שר, וחמה י"ב מלאכים מנהיגים אותה, וכן כולם, בין ששחט לשם מיכאל שר הגדול בין ששחט לשר של תולעת קטן שבים, אפילו לא נתכוין אלא לרפואה וכיוצא בו, הרי זה אסורה בהנאה מדרבנן, גזרה משום עובד לשרים ממש, דהוה ליה עיקר עבודה זרה הכתובה בתורה.

והוא הדין אם שחט⁷ לרפואה לשם כל דבר בעולם שאינו מחובר ואינו בעל חי דינו כן.

⁶ דעת רש"י (מ' ע"א ד"ה דאמר לשום הר) ור"י (ע"י רא"ש פ"ב סי' י"ג) ורבינו ירוחם (נמ"ו ח"ג, ק"ח ע"ב) דשוחט למחובר לא הוה תקרובת דאורייתא ולא נאסר כי אם באכילה דרבנן. וכן פסק רמ"א ז"ל ריש סימן קמ"ה (סעיף ב'), ולבוש כאן (סעיף ה'). ודעת הרשב"א (תוה"ב בית א' שער א', מ' ע"ב) ור"ן (ח' ע"א ד"ה הרי אלו זבחי מתים) דהוי דאורייתא, וכן פסק רש"י (ישי"ש פ"ב סי' כ"א), וב"ח (ד"ה ומ"ש רבינו אין לו דין תקרובת ע"ז). ודעת הרמב"ם (הל' שחיטה פ"ב הל' י"ד) אין הכרע, דרשב"א והטור פירשו בו דהוה דאורייתא ובית יוסף (ד"ה השוחט לשם הרים) כתב דיש לפרשו דהוא דרבנן, וכן משמע מלשון רבינו ירוחם שפירש דברי הרמב"ם כן. ולעניות דעתי משמע כן מדבריו בפירוש המשנה ריש פרק קמא דחולין. והשלחן ערוך (סעיף ה') סתם לה סתומי כלשון הרמב"ם. תבואות שור שם כא

⁷ הדא טעם הרשב"א (תוה"ב בת א' שער א', מ' ע"ב) במחובר דאף על גב דאי עביד לשם עבודה הוה ליה תקרובת דאורייתא, מכל מקום כיון דהנעבד לא נאסר לא מחזי בתקרובת. ואי עביד לרפואה, לא גזרו. אם כן, כל היכא דהנעבד אסור וליכא האי טעמא, אסרינן גם בהנאה. איברא, דהר"ן ז"ל (ח' ע"א ד"ה הרי אלו זבחי מתים) כתב הטעם דלא אסרינן בהנאה במחובר משום דאפילו לעבודה גמורה מילתא דלא שכיחא הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

**ג. היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת כוכבים כיון ששחט
בה סימן אחד אסרה סבר לה כי הא דאמר עולא אמר ר'
יוחנן אף על פי שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה
עשה בה מעשה אסרה**

עוד התבאר שם דף נד. שלא אסרה⁸ תורה לישראל דבר הנעשה לע"ז אלא דברים שהם פגרים מתים ופסלם או עשאם לאלוה. אבל בעלי חיים אינם נאסרים משום עשותן ע"ז שאפילו השתחוה לבהמה שלו לא נאסרה, וילפינן לה מקרא מדמיעטה התורה לגבוה דכתיב (ויקרא ר פסוק ב) **פִּי יִקְרִיב מִמֶּם קִרְבָּן לְה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקָר וּמִן הַצֹּאן, וּמִיִּתּוֹרֵא ד – מִן מִן, מִמַּעֲטִינָן מוֹקְצָה וְנִעְבַּד שְׁלֵא לְהַקְרִיב לְשֵׁם קִרְבָּן, שִׁמְעַ מִינָה דְלִהְדִּיּוּט שְׁרִי אִפִּילוּ בִּאֲכִילָה, כְּלוּמַר דּוּקָא לְאֲכִילַת מִזְבַּח אִסְרָה דְשֵׁל קִרְבָּן מִקְרִי לְחֵם אֱלוֹה, הָא לְאֲכִילַת אָדָם שְׁרִי.**

וכבר התבאר שם דף מד. שעובדי כוכבים העובדים⁹ את הבהמה הרי מותרת בהנאה ומותר לאכול אותה הבהמה, ואין צריך לומר הבהמה שהוקצת לעבודת כוכבים שהיא מותרת באכילה בין שהקצוה לעובדה בין שהקצוה להקריבה הרי זו מותרת.

אולם זהו דווקא¹⁰ כשלא עשה בהן מעשה, אבל אם עשה בהן מעשה כגון ששחטה להיותה ע"ז אפילו לא שחט בה אלא סימן אחד¹¹ אסרה, ואפילו אינה שלו וקיימא לן שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. הני מילי שלא עשה בו מעשה.

אלא נראה דהר"ן סבירא ליה כרמב"ם (הלי' שחיטה פ"ב הל' י"ד) דלא כיל שוחט לחמה כו' בהדי שוחט להרים כמו שכתבתי לעיל ס"ק כ"ב, ועיין שם. אבל הטור והשלחן ערוך מדהקילו גבי שוחט לחמה כו', שמע מינה דסבירא להו טעם הרשב"א עיקר. תבואות שור שם כה

⁸ שו"ע ונו"כ קמה ח

⁹ רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ה הלכה א

¹⁰ שו"ע ונו"כ קמה ח

¹¹ אפילו מעשה כל דהו וה"ה חצי סימן. ש"ך שם כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

לפיכך ישראל ששחט¹² בהמת גוי, או גוי ששחט בהמת ישראל, או בהמת גוי, וחישב בה השוחט לעבודה זרה, הרי זה אסורה בהנאה, דאף על גב דקיימא לן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, אם עשה בה מעשה אסרה, מדאורייתא¹³, אפילו מעשה כל שהו, ובגזון מיעוט תחילת הקנה.

ולהלן דף מא. יבואר בעזהי"ת שדווקא גוי שעושה מעשה בבהמת ישראל לשם ע"ז אסרה אף על פי שאינה שלו, דאמרינן וודאי מחשבתו לשם ע"ז. אבל ישראל שעשה מעשה¹⁴ לשם ע"ז בבהמת חבירו לא אסרה דאמרינן וודאי אין מחשבתו לע"ז אלא לצעורי חבירו קמכווין.

במה דברים אמורים שאין לו חלק בה, אבל אם יש לו חלק בה י"א שאוסרה דוודאי דעתו לע"ז בחלק שלו, דליכא למימר לצעורי עצמו קמכווין. ויש אומרים דאפילו יש לו חלק בה לא אסרה דלצעורי חבירו קמכווין.

ואם ישראל מומר הוא או שהתרו בו וקבל ההתראה הרי זה וודאי מחשבתו ולבו לע"ז הוא שהרי הוא מוסר עצמו למיתה בשבילה ואוסר.

ד. השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים חייב שלש חטאות

כבר התבאר במסכת פסחים דף עג. שיש ששוחט וחייב שלוש חטאות כיצד:

¹² שו"ע ונו"כ יו"ד ד ג דלא כרמב"ם.

¹³ בלבוש (סעיף ד') כתב דהא דאדם אוסר שאינו שלו על ידי מעשה היינו מדרבנן. ולא משמע כן בפרק ב' דחולין דף מ' (ע"א), ובבבא קמא דף ע"א (ע"א) איברא, דהא דאדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה ילפינן לה בעבודה זרה דף נ"ד (ע"ב) מכלי המקדש שאסרום חזקיה וסיעתו מפני ששימשו בהם לעבודה זרה בימי אחז, ומשמע התם ברש"י (ד"ה איתסרו להו) דמדרבנן אסר להו חזקיה. וכן משמע בתוספות שם (דנ"א ד"ה בתוך) [דף ג"ב ע"ב ד"ה ברוך]. וצ"ל דהכי פירושו, דאי לאו דבמעשה גמור איתסר דאורייתא אף להדיום, לא הווי גזרי אפילו לגבוה במעשה כל דהו, דהיינו השימוש, שלא נשתנה הכלי על ידי זה, כמו שכתבו התוספות שם דאין זה מעשה גמור. ובמיימוני פרק ח' דהלכות עכו"ם (הל' א') משמע נמי דמדאורייתא הוא. ובבדק הבית (בית א' שער א', י' ע"א) כתב בהדיא דמאן דאמר אדם אוסר שאינו שלו הוא מדאורייתא, ובמשמרת הבית לא השיגו בזה. וכן משמע מלשון הטור סימן קמ"ה, דכילל שוחט בהמת חבירו לעבודה זרה בהדי שוחט שלו, שמע מינה דתרווייהו חד דינא נינהו. ולכן יש לילך בספיקו לחומרא. ואפילו אי נדחק ונאמר דרבנן הוא, צ"ל דהוה ליה דברי קבלה מקרא דחזקיה, וכדברי תורה דמי, אפילו לפטור מכרת דשחטי חוץ ומתשלומי ד' וה', יש להחמיר בספקו כשל תורה. ובלבוש סימן קמ"ה (סעיף ח') כתב דילפינן לה מאבני מזבח ששקצום מלכי יון וגנזום בית חשמונאי. ותמהני, דבהדיא אמרינן בנמרא עבודה זרה שם דף נ"ב (ע"ב) דאין ראייה מזה, עיין שם. תבואות שור שם ט

¹⁴ אפילו במעשה רבה דהיינו ששחט בה ב' סימנים. ש"ך שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם היתה מטאת העוף¹⁵ שחצי קנה שלה פגום, והוסיף בו כל שהוא בשבת לשם ע"ז, ואז חייב שלש הטאות. א. משום שוחט קדשים בחוץ ג. משום מחלל שבת¹⁶ ג. משום עובד ע"ז שהרי שלשת האיסורין באים כאחת.

וכן אם שוחט בהמת קדשים חוץ לעזרה בשבת לע"ז ואומר שבגמר זביחה הוא עובד אותה חייב שלש הטאות, שהרי שלשת האיסורין באין כאחת, אבל אם לא היתה כוונתו לכך, משישחט בה מעט לשם ע"ז נאסרת ושוב אינו חייב משום שחומי חוץ עד שישחוט שנים או רוב שנים, ונמצא כשגמר השחיטה שחט בהמה האסורה לקרבן שאינו חייב עליה משום שוחט בחוץ.

דף מ:

ה. אלא באומר בגמר זביחה הוא עובדה

כבר התבאר במסכת כתובות דף לד. ששחיטה שאינה ראויה לאכילה ישנם דינים שלגביהם אינה נחשבת כשחיטה, וישנם דינים שלגביהם נחשבת היא כשחיטה.

שאינה ראויה לאכילה שמה שחיטה¹⁷, לפיכך הראשון ששחט חולין בעזרה, או טריפה¹⁸, או שור הנסקל, ועגלה ערופה, ופרה אדומה, או ששחט¹⁹ לעבודה זרה²⁰, ובא האחרון ושחט את השני, לוקה. וכן אם שחט הראשון

¹⁵ רמב"ם הלכות שנגות פרק ד הלכה א

¹⁶ ואע"ג שחובל הוא כבר מתחילת השחיטה שהרי הוציא דם, מכל מקום אינו חייב על כך שהרי בזה מקלקל הוא שבהמה בחייה שוה יותר, אך בגמר זביחה כלומר ששחט רוב שניים מתקן הוא שמוציאה מידי אבר מן החי וחייב משום חובל, ערוך השולחן העתיד הלכות שנגות סימן ריא סעיף יג ולדידן בלא"ה אינו חייב על הוצאת הדם לבד שהרי היא מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי אינו צריך לדם, אך לרמב"ם דס"ל מלשאצל"ג חייב עליה צ"ל כנ"ל.

¹⁷ רמב"ם שם פרק יב הלכה ו

¹⁸ ש"ך שם יח

¹⁹ ואם שחטו השני לע"ז פטור משום אותו ואת בנו שהרי נתחייב בנפשו ואם התרו בו משום אותו ואת בנו ולא התרו בו משום ע"ז לוקה שם ה"ז

²⁰ ואם שחטה גוי עובד עבודה זרה מותר לשחוט אחריו כיון ששחיטתו נבילה דאורייתא אפילו אם אינו שוחט לשם ע"ז, אבל אם הוא גוי שאינו עובד ע"ז וכן יהודי מומר יש לחשוש לדעות ששחיטתו פסולה רק מדרבנן ואין לשחוט אחריו זמ"מ יש למנוע מלשחוט אחר שום מומר דדלמא הרהר בתשובה כמ"ש בש"ע אהע"ז סי'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

את האחד ובא האחרון ושחט את השני והרי הוא חולין בעזרה, או שור הנסקל, או עגלה ערופה, ופרה אדומה הרי זה לוקה. אבל חרש שוטה וקטן שחיטתם נבילה ולכן מותר לשחוט אחריהם²¹.

ו. אין אדם אוסר דבר שאין שלו

כבר התבאר במסכת יבמות דף פג. בשאר איסורים²² מלבד כלאים אם עשה מעשה, אוסר גם את שאינו שלו. לפיכך למרות שלא אסרה תורה לישראל דבר הנעשה לע"ז אלא דברים שהם פגרים מתים ופסלם או עשאו לאלוה אבל בעלי חיים אינם נאסרים משום עשותן ע"ז.

ואפילו השתחוה לבהמה שלו לא נאסרה, היינו דווקא כשלא עשה בהן מעשה, אבל אם עשה בהן מעשה כגון ששחטה להיותה ע"ז אפילו לא שחט בה אלא סימן אחד אסרה, ואפילו אינה שלו ומה שקיימא לן שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו כדילפינן (ויקר כז פסוק יד) ואיש פי יקדש את ביתו קדש לה, מה ביתו שלו וברשותו כו'. הני מילי שלא עשה בו מעשה, אבל עשה בו מעשה אסרה מדרבנן שכן מצינו באבני מזבח שגנוזם מלכי בית חשמונאי משום דשיקצום מלכי יון לע"ז, ואף על גב דשל הקדש היו ולא שלהן היו, אפילו הכי כיון דעבוד בהו מעשה אסרינהו רבנן.

ודווקא גוי שעושה מעשה בבהמת ישראל לשם ע"ז אסרה אף על פי שאינה שלו, דאמרינן וודאי מחשבתו לשם ע"ז אבל ישראל שעשה מעשה לשם ע"ז בבהמת חבירו יתבאר להלן דף מא. שלא אסרה דאמרינן וודאי אין מחשבתו לע"ז אלא לצעורי חבירו קמכוזין.

וכבר התבאר במסכת זבחים דף קיד. שהרובע והנרבע²³ בין שהיתה הבהמה שלו בין שהיתה של חבירו בין באונס בין ברצון בין בזדון בין בשגגה בין לפני הקדשה בין לאחר הקדישה הרי זו אסורה למזבח. ולפיכך

מ"ב ס"ח ודוקא שיש קצת רגלים לדבר דהיינו שרואין שמה ששחט הוא משום דכוונתו הוא שלא רצה לאכול נבילה משום איסורא אז אסור דבכה"ג יש לחוש שמא הרהר בתשובה. (שמלה חדשה טו)

²¹ שו"ע ונו"כ שם ט

²² שו"ע ונו"כ יו"ד קמה ח ובלבוש שם

²³ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ד הלכה ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

בכל אופנים אלו השוחטם בחוץ אינו חייב משום שחומי חוץ, וכן המקריבם²⁴, כמו שהתבאר לעיל דף קיב: שנאמר (שם פסוק ד) לְפָנַי מְשָׁבֵן ה'. וכל שאינו ראוי לבוא אל משכן ה' אין חייבין עליו. ונאמר²⁵ (שם פסוק ח) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֲלָהּ אוּ זָבַח מֵה עוֹלָה שְׂרָאוּיָהּ לְאִשִּׁים אִף כָּל שְׂרָאוּי לְאִשִּׁים הוא שחייבין על העלאתו בחוץ.

אבל המוקצה אם היא שלו והוקצה קודם שיקדיש נפסל, הקצה של חבירו או שהקצה שלו אחר שהקדישו הרי זה מותר, שאין אדם מקצה דבר שאינו שלו. לפיכך שחט את שלו פטור על שחומי חוץ שחט את של חבירו חייב משום שחומי חוץ, כון שראוי להקרבה בפנים שאין אדם מקצה שאינו שלו.

אחד הבהמה ואחד העוף הנעבד פסול לגבי המזבח – בין²⁶ שעבד שלו בין של חבירו בין באונס בין ברצון בין בזדון בין בשגגה בין לפני הקדש בין לאחר הקדש הרי זה אסור, ואפילו לא עשה בו מעשה כגון שהשתחוה לה²⁷, וירעה עד שיפול בו מום קבוע ויפדה בו. לפיכך אינו חייב בו משום שחומי חוץ.

וי"א שבשל חבירו²⁸ אינו נאסר אל אם עשה בו מעשה, אך אם השתחוה לו אינו נאסר, שאין אדם אוסר את שאינו שלו, אם לא עשה בבהמה מעשה. וחייב משום שחומי חוץ.

²⁴ בכל מקום שפטור משום שחומי חוץ פטור אף על הקרבתם.

²⁵ רמב"ם שם פרק יט הלכה ב

²⁶ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ד הלכה ו

²⁷ דעת הכס"מ בדעת הרמב"ם שלגבוה האסר בשל חבירו גם בלא עשה מעשה ועיין בהר המוקיה ובמעשה רקח מה שיישבו דברי רבינו מקושיות הלח"מ.

²⁸ השנת הראב"ד שדברי הרמב"ם צריכים ביאור, שקיצר בדבריו, דלכאורא משמע מדבריו נדעבד אין חילוק בין שלו לשל חבירו ובין קודם הקדש לאחר הקדש, ובאמת אינו כן דשלו אסור נעבד אפילו בלא מעשה כגון שהשתחוה לה וכמ"ש בעצמו אחר דין זה דהמשתחוה לבהמה נפסלה היא וצמרה, אבל של חבירו אינו אסור אא"כ עשה בה מעשה כמבואר בפ"ד דעכו"ם (נד, א, וזהו שהשיג עליו הראב"ד ע"ש. ומה שתירץ הכס"מ דשם מיירי להדיוט, וזהו תימא כדמוכח שם בסוגיא (עלח"מ), ועוד דלהדיוט פסק הרמב"ם בפ"ח מעכו"ם דאפילו במעשה מותר ובארנו דבריו ביו"ד סי' ד סעי' יא. וכן מה שהשווה נעבד קודם הקדישה לאחר הקדישה ג"כ אינו כן כדאמרינן בזבחים (קיד, א): בשלמא רובע ונרבע משכחת לה דאקדישנהו מעיקרא והדר רבעו אלא מוקצה ונעבד הא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, כלומר ולא משכחת לה אלא בהקדישה אחר שעבדה (לח"מ). אבל באמת דברי הרמב"ם צודקים ומדויקים, דסתם נעבד הוא ע"י מעשה, דאיזה עבודה היא בלי מעשה רק השתחוואה ואינה נכללת בסתם לשון עבודה הן בעבודת המקדש והן להבדיל בעבודת כוכבים וכדתנן בסנהדרין (ס, ב) אחד העובד וכו' ואחד המשתחוה. ובאמת דין השתחוואה כתב אח"כ ושם פירושו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

עוד התבאר בע"ז דף מד. שעובדי כוכבים העובדים²⁹ את הבהמה הרי מותרת בהנאה ומותר לאכול אותה הבהמה, ואין צריך לומר הבהמה שהוקצת לעבודת כוכבים שהיא מותרת באכילה בין שהקצוה לעבודה בין שהקצוה להקריבה הרי זו מותרת, במה דברים אמורים שאין הבהמה נאסרת, בשלא עשה בה מעשה לשם עבודת כוכבים אבל עשה בה מעשה כל שהוא אסרה.

לפיכך ישראל ששחט³⁰ בהמת גוי, או גוי ששחט בהמת ישראל, או בהמת גוי, וחישב בה השוחט לעבודה זרה, הרי זה אסורה בהנאה, דאף על גב דקיימא לן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, אם עשהבה מעשה אסרה, מדאורייתא³¹, אפילו מעשה כל שהו, וכגון מיעוט תחילת הקנה. ויבואר עוד להלן דף נד. בעזה"ת.

אבל אם הבעלים חישבו לה לעבודה זרה ולא השוחט, אף על פי שהשוחט יודע שהבעלים מחשבים אלא שאינו מסכים למחשבתם ואינו מחשב בה כלום ושוחט אותה לאכילה ככל שאר שחיטות, אין מחשבת הבעלים פוסלת כלום, דאין המחשבה הולכת

שלו וקודם ההקדש, ולפי"ז כשכתב כאן הנעבד בע"כ פירושו ע"י מעשה ולכן אין חילוק בין שלו לשל חבירו ובין קודם הקדושו ולאחר הקדושו. ערוך השולחן העתיד הלכות איסורי מזבח סימן נה סעיף מז – יז
²⁹ רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ח הלכה א
³⁰ שו"ע ונו"כ יו"ד ד ג דלא כרמב"ם.

³¹ בלבוש (סעיף ד') כתב דהא דאדם אוסר שאינו שלו על ידי מעשה היינו מדרבנן. ולא משמע כן בפרק ב' דחולין דף מ' (ע"א), ובבבא קמא דף ע"א (ע"א) איברא, דהא דאדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה ילפינן לה בעבודה זרה דף נ"ד (ע"ב) מכלי המקדש שאסרום חזקיה וסיעתו מפני ששימשו בהם לעבודה זרה בימי אחז, ומשמע התם ברש"י (ד"ה איתסרו להו) דמדרבנן אסר להו חזקיה. וכן משמע בתוספות שם (דנ"א ד"ה בתוך) [דף נ"ב ע"ב ד"ה ברוך]. וצ"ל דהכי פירושו, דאי לאו דבמעשה גמור איתסר דאורייתא אף להדיוט, לא הוה גזרי אפילו לגבוה במעשה כל דהו, דהיינו השימוש, שלא נשתנה הכלי על ידי זה, כמו שכתבו התוספות שם דאין זה מעשה גמור. ובמיימוני פרק ח' דהלכות עכו"ם (הל' א') משמע נמי דמדאורייתא הוא. ובבדק הבית (בית א' שער א', י' ע"א) כתב בהדיא דמאן דאמר אדם אוסר שאינו שלו הוא מדאורייתא, ובמשמרת הבית לא השיגו בזה. וכן משמע מלשון הטור סימן קמ"ה, דכילל שוחט בהמת חבירו לעבודה זרה בהדי שוחט שלו, שמע מינה דתרווייהו חד דינא נינהו. ולכן יש לילך בספיקו להורא. ואפילו אי נדחק ונאמר דרבנן הוא, צ"ל דהוה ליה דברי קבלה מקרא דחזקיה, וכדברי תורה דמי, אפילו לפטור מכרת דשחטי חוץ ומתשלומי ד' וה', יש להחמיר בספקו כשל תורה. ובלבוש סימן קמ"ה (סעיף ח') כתב דילפינן לה מאבני מזבח ששקצום מלכי יון וגנוזים בית חשמונאי. ותמהני, דבהדיא אמרינן בגמרא עבודה זרה שם דף נ"ב (ע"ב) דאין ראייה מזה, עיין שם. תבואות שור שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בזה כי אם אחר השוחט, ולכן אם השוחט ישראל, מותרת אפילו באכילה, ואם השוחט גוי או מומר, מותרת בהנאה³².

אף על פי³³ שבעלי חיים אינם נאסרים מחמת שנעשו ע"ז, אם החליף בעלי חיים בע"ז שהיתה לו ע"ז והחליפה לגוי בבהמות³⁴, נאסרו מדרבנן, דהוה ליה נהנה מע"ז, אבל חליפי חליפין כגון שהחליף בעלי חיים, או כל דבר אחר³⁵, בחליפי ע"ז מותרים³⁶ דכולי האי לא גזרו רבנן, ויש אוסרין³⁷ גם בזה משום חומרא דעבודה זרה.

במה דברים אמורים בבהמת עצמו אבל אם החליף בהמת חבירו לעבודת כוכבים לא נאסרה, שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

³² ומכל מקום אי גוי או מומר שוחט סתמא בהמה לאחרים, והבעלים הישבו בה בשעת שחיטה בפני השוחט, יש לאסור בהנאה, דאף על גב דקיימא לן דלא אמרינן סתם מחשבת גוי לעבודה זרה, היכא דהבעלים מחשבים בה בפניו גרע טפי, דיש לומר דהוא נמי אדעתא דידהו שחט. שמלה חדשה שם

³³ שו"ע ונו"כ קמ"ט

³⁴ לבוש וש"ך שם כג

³⁵ בשו"ע נקט בע"ח משום רישא נקט ב"ח אבל אין הכי נמי דלסברא זו כל חליפי חליפים דעבודת כוכבים מותרין כדאיתא בש"ס ודרש לה מדכתיב כי חרם הוא הוא ולא חליפי חליפים. ש"ך שם כד

³⁶ דעת הטור והיא הדעה בסתם בשו"ע שם

³⁷ דעת הרמב"ם והביאו המחבר כיש אוסרים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

